

BEE GUIDANCE, EFSA RICHTLIJN T.B.V. BESCHERMING BIJEN.

Arie Kreike

Een hoofdpijn dossier in de Europese politiek. Hoe zit het nu precies. BeeSafe heeft augustus 2019 er een inzichtelijk opiniestuk over gepubliceerd waarvan ik de Nederlandse vertaling onderstaand laat volgen.

De EFSA-richtlijn (Bee Guidance) voor bijen bestaat sinds 2013. Vanaf het allereerste begin heeft het geleid tot discussies, harde kritiek en positieve stemmen. Deze richtlijn moet een kader bieden voor de registratie van pesticiden, studies, evaluaties en gegevens in relevante dossiers. Het was echter, wegens verschil van inzicht Europese lidstaten, tot nu toe niet geïmplementeerd. In juli 2019 gaf de Europese Commissie (EC) EFSA de opdracht om het te herzien.

EFSA, de European Food Security Agency, behandelt alle risico's voor voedsel, "van veld tot vork", zoals ze zeggen. Ik nodig u uit om hun site te bekijken, deze staat vol met informatie, niet alleen over bijen, maar ook over veel onderwerpen die belangrijk zijn voor de consument. In dit verband zorgen ze ook voor de gezondheid van bijen en ontwikkelden ze hun bijenrichtlijn, met als doel de risicobeoordeling voor bijen tijdens de registratie van pesticiden te verbeteren.

Bijenstudies waren nodig vóór deze richtlijn. EFSA ging echter verder dan de vorige normen. Zo was blootstelling via waterbronnen een nieuw item dat voorheen niet werd getest. Daarnaast omvat de EFSA-bijenrichtlijn voor het eerst ook hommels en solitaire bijen. Wat een grote stap voorwaarts is, omdat ze niet werden overwogen in eerdere richtlijnen.

Natuurlijk waren er lof en kritiek. Het is belangrijk om te begrijpen dat 'Bee Guidance' geen handleiding is voor de bescherming van bijen. Het is een raamwerk voor test methodes om geldige gegevens te verstrekken voor de risicobeoordeling. Dat betekent de evaluatie of een bepaald bestrijdingsmiddel een onaanvaardbaar risico vormt voor niet-doelorganismen zoals bijen, regenwormen, vogels enz. Wat EFSA hiervoor nodig heeft, zijn standaardprotocollen, "solide" gegevens van onderzoeken die altijd op dezelfde manier worden uitgevoerd, onafhankelijk van de persoon die het heeft gedaan.

Dit laatste punt betreft de grootste kritiek die ik kan opwerpen. Ik las de leidraad en luisterde naar de gesprekken daarover, ik had altijd een zin in gedachten die een collega jaren geleden in een andere context zei: "Statistieken moeten de realiteit weerspiegelen, niet andersom." Ik begrijp de wens naar solide gegevens, niet beïnvloed door de mening van een expert. Levende systemen zijn echter zeer variabel en onderling verbonden. Dat verklaart de verschillende resultaten van veel onderzoeken. In plaats van te focussen op standaardisatie van data, kan het belangrijk zijn om na de risicobeoordeling een 'reality check' te overwegen; monitoring studies in verschillende gewassen en agronomische realiteiten.

Hoe dan ook, de EFSA-richtlijn voor bijen was onderwerp van vele discussies en meningen. Als u de uitkomst van de openbare raadpleging leest, zult u zien dat veel organisaties en ook enkele

particulieren hun zegje hebben gedaan. Het is echter tot nu toe niet geïmplementeerd. Aangezien het al zes jaar oud is, is dit erg traag, zelfs met betrekking tot de Europese bureaucratie en de trage procedures die hieruit voortvloeien.

... en een mandaat om het te herzien

Geniet hier even van: zes jaar en nog steeds niet geïmplementeerd. Dit is belangrijk voor wat nu volgt. Omdat, zoals ik hierboven al zei, de EC een paar weken geleden een mandaat aan EFSA heeft gegeven met het verzoek de richtlijn te herzien. Sommige critici noemden dit het 'ondermijnen' van de richtlijn, als een daad ten gunste van de industrie en tegen het publiek en het milieu. Maar is dat zo?

Ik probeerde terug te gaan naar de bron en zocht naar het mandaat. Wat ik vond was het werkplan voor de review. De herziening duurt tot maart 2021, na het ontwikkelen van een nieuwe regeling om de beschermingsdoelen te bereiken en overleg met belanghebbenden enz. Dit laatste is belangrijk: belanghebbenden betekent alle verschillende groepen. Boerenorganisaties hebben hun zegje, evenals bijenteeltorganisaties of verenigingen voor het behoud van bestuivers. De lijst met deelnemers van de stakeholderadviesgroep is ook openbaar.

Ik lees graag misdaadromans. Het hele proces deed me denken aan een zin die ik onlangs las in de roman 'Last couple out' van Arne Dahl: 'We gaan 100 stappen vooruit en 99 terug. Maar uiteindelijk zijn we een stap verder gegaan.' Je zou kunnen zeggen dat het herzien van het EFSA-richtlijn voor bijen na zes jaar slechts een verdere vertraging is in plaats van het uiteindelijk uit te voeren. Maar ook in dit opzicht is het handig om naar de bronnen te zoeken.

Ik heb een conceptdocument van de EC gevonden waarin wordt voorgesteld hoe de bijenrichtlijn moet worden geïmplementeerd. Sommige onderdelen moeten onmiddellijk worden geïmplementeerd, sommige delen worden uitgesteld totdat de beoordeling van het document is voltooid. En tot slot geeft het EC-ontwerp aan wat te doen voor de volledige implementatie:

- bekijk het document op basis van recenter, nu beschikbaar onderzoek
- laboratoriumtests ontwikkelen voor hommels en solitaire bijen
- veldproeven opstellen voor hommels en solitaire bijen
- werken aan tests die het effect beoordelen van verschillende pesticiden die samen worden gebruikt

Definitie van beschermingsdoelen voor hommels en solitaire bijen

Zoals je kunt zien, verwijzen veel van deze punten naar hommels en solitaire bijen. In de huidige richtlijnen verschijnen ze niet zoveel als honingbijen. Naar mijn mening kan het zelfs nuttig zijn om een aparte gids te maken

De Bee Guidance is niet leuk of gemakkelijk te lezen. Ik denk echter dat het belangrijk is om de review minder nerveus te maken. Het was natuurlijk beter geweest het proces te versnellen en niet zes jaar te wachten tot deze herziening. Maar de herziening was noodzakelijk. Ook om heel eenvoudige, praktische redenen. Als er geen overeenstemming is over het type tests dat de

informatie geeft die u nodig heeft voor risicobeoordeling, kunt u niets implementeren. Er was ook terechte kritiek op het EFSA-document. Een kans hebben om het te verbeteren is een goede zaak. Moet dit proces sneller verlopen? Natuurlijk. Maar, terugkomend op de verschillende beschermingsniveaus, is het politieke niveau traag. Dit komt omdat iedereen het recht heeft om gehoord te worden, ook al ben je het absoluut niet eens met zijn mening. Dat heet democratie.

einde vertaling BeeSafe document

Slotwoord Arie Kreike

We zijn inmiddels in augustus 2020 aangeland met dit dossier.

Uit diverse hoek is al weer veel commentaar positief en negatief gemeld.

Op 16/7/2020 liet het onderzoek journalisten platvorm "Follow the money" weten dat het kabinet afkoerst op minder bescherming voor de bijen i.p.v. meer. Inmiddels zijn Kamervragen aan de minister gesteld en door haar beantwoord.

Een centraal gegeven in haar antwoord is:

" 5.Kunt u bevestigen dat u in uw brief van 13juli over de SCoPAFF-vergadering slechts ingaat op een van de andere opties, namelijk een benadering van de acceptabele sterfte op basis van de "natuurlijke variabiliteit" van een bijen kolonie?

Antwoord Ja. Ik vind het belangrijk dat de wijze waarop het beschermdoel wordt vastgesteld wetenschappelijk verantwoord is. Ik volg hier in dan ook het advies van het Ctgb. In mijn brief van 13juli jl. heb ik toegelicht wat het advies van het Ctgb is en dat ik dit advies volg."

Voor het volledige antwoord verwijst naar korthedshalve naar.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/07/17/beantwoording-kamervragen-over-bijenrichtsnoer>

Het laatste nieuws in dit dossier betreft een onderzoek naar natuurlijke bijensterfte.

De samenvatting van de door mij verzorgde Nederlandse vertaling daarvan volgt onderstaand.

Beoordeling van het bewijsmateriaal over sterfte door bijen

Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA), Alessio Ippolito, Monica del Aguila, Elisa Aiassa, Irene Muñoz Guajardo, Franco Maria Neri, Fernando Alvarez, Olaf Mosbach-Schulz, Csaba Szentes

Samenvatting

In maart 2019 heeft de Europese Commissie de EFSA opgedragen om haar richtsnoer over de risicobeoordeling van gewasbeschermingsmiddelen op bijen (*Apis mellifera*, *Bombus* spp. En solitaire bijen) te herzien. Een van de aspecten van deze herziening is een herziening van het bewijsmateriaal over sterfte door bijen, dat in dit rapport aan de orde komt. Er zijn acht verschillende beoordelvragen geformuleerd om rekening te houden met de verschillende bijengroepen, het verschil tussen actieve en inactieve periodes en om specifiek na te denken over de invloed van bijenteelt op honingbijen. Als belangrijkste informatiebronnen werden een systematisch literatuuronderzoek en een enquête onder imkers uit verschillende EU-landen gebruikt. De beschikbare dataset voor honingbijen is groot genoeg om vrij robuuste conclusies te trekken. De

resultaten van de analyse benadrukken belangrijke verschillen in niveaus van achtergrondsterfte tussen de kasten en de rollen van de bijen in de kolonie. De impact van bijenteeltpraktijken op sterfte lijkt zeer beperkt, maar niet geheel afwezig. De dataset voor hommels en solitaire bijen is kleiner en te verspreid om robuuste conclusies te kunnen trekken. Desalniettemin is het voldoende om een plausibel bereik van dagelijkse sterftcijfers op de achtergrond te kunnen definiëren en enkele aanwijzingen te kunnen geven voor verschillen tussen soorten.

© Europese Autoriteit voor voedselveiligheid, 2020

Requestor: European Commission

Question number: EFSA-Q-2020-00434

Correspondence: pesticides.peerreview@efsa.europa.eu

Voor het rapport verwijst ik u naar:

<https://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/en-1880>

AJK/02-08-2020